

# DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 5. grudna 1861.

Llist 25.

Tri in dvajset

**zveličanih japonskih mučenikov iz I. in III. reda sv. očeta Franciška**  
bo posvečenih ali med svetnike prištetih.

(Dalje.)

Imena 23 mučenikov iz frančiškanske deržine so pa te:

1. Sv. Peter Kerstnik, iz terga sv. Štefana Abulenske škofije v Španiji, spisavec več pobožnih bukev, mašnik I. reda, provincialov pooblastenec na filipinskih otokih, svetih mučenikov vodja in učenik, star okoli 50 let.

2. Sv. Martin od Jezusoviga vnebohojenja ali de Aguir, iz Kantabriške Vergare, žlahtniga španjskiga rodú, mašnik I. reda, 30 let star.

3. Sv. Francisek Blanko, iz Galeškiga Monteredžio, Orške škofije v Španiji, mašnik I. reda, okoli 30 let.

4. Sv. Filip od Jezusa ali Las Casas, v Meksiku od španjskih staršev rojen, klerik, akolit (duhoven ki je imel 4 male žegne), star 23 let.

5. Sv. Francisek od sv. Mihela, iz Parilje blizu Valisoleta, Palentinske škofije na Španjskim, obljubnik I. reda, 54 let star.

6. Sv. Gonzalez (Konsalvi) Garcia, iz Bazajna vzhodnje Indije, rojen od portugeškiga očeta in indijanske matere, obljubnik I. reda, tolmač in vedni tovarš sv. Petra.

7. Sv. Pavel Suzuki, iz Oara, japonec, III. reda, spisavec več podučnih bukev za japonske spreobrnjenice in tolmač manjših bratov.

8. Sv. Francisek iz Mijaka, III. reda, zdravnik, spisavec več oddelkov za obrambo kersanske vere, manjših bratov tolmač, 46 let star.

9. Sv. Bonaventura iz Mijaka, ki je bil že kakor otrok kersan, je vedno pri frančiškanih prebival in jim stregel, III. reda.

10. Sv. Tomaž Danki ali Kaiko, iz Mijaka, že postaren, III. reda, tolmač.

11. Sv. Leon Karusaman, japonec iz Oara, plemenitiga rodú, že 7 ali 8 let kristjan, III. reda, prvi tolmač frančiškanov.

12. Sv. Joakim Sakakibera ali Sakvi, japonec iz Osaka, III. reda, strežej bolnikov.

13. Sv. Mihael Kozaki, japonec iz Iške, III. reda, sosed in posoben prijatelj manjših bratov.

14. Sv. Pavel Ibarki, iz Oara, v rodu s sv. Leonam, mlad kristjan, III. reda, tolmač.

15. Sv. Kozma Takedžija, v Oran-u od bogatih staršev rojen, ne davno kersan, III. reda, tolmač.

16. Sv. Janez Kimoja ali Kvisnja, iz Mijaka, pred kratkim z vodo sv. kersta oblit, III. reda, blizin sosed frančiškanov.

17. Sv. Gabriel iz Dviška, III. reda, učenec manjših bratov, 19 let star.

18. Sv. Tomaž Kosaki, japonec, III. reda, cerkveni služabnik pri frančiškanih, 15 let star.

19. Sv. Anton iz Nanga-saka, mladenčič pri 15 letih, rojen od kitajskiga očeta in japonske matere, III. reda, učenec, sv. Petru pri sv. maši nar ljubši strežej.

20. Sv. Ludvik Ibarbi, japonec iz Oara, sv. Pavla Ibarki vnuk, fantič pri 12 letih, pred malo mesci kersan, III. reda, učenec, mašni strežej.

21. Sv. Matija, japonec iz Mijaka, ki je bil drugi Matija mučenikam pridružen.

22. Sv. Francisek Davto ali Fabelante, pred 8 mesci kersan, III. reda, ki je mučenike spremljal, jim po ječah stregel, in zato z njimi čast sv. mučenstva dosegel.

23. Sv. Peter Sukegir ali Sukveksik, iz Mijaka, III. reda, zavoljo dobrih del kersanskiga usmiljenja, mučenikam skazovanih, k njim zapert in z njimi mučen.

Ko so naši mučeniki tako junaško za Jezusovo vero svojo kri prelili, in na križih svoje blage duše izdihnili, se je zijajoče pagansko ljudstvo razšlo, verni so pa pod križe vreli in si v njihovi kervi rute močili; proti večeru pa pridejo japonski škof Peter Martinec na križih visijoče mučenike počastit. Bere se pri že zgorej imenovanim Henrionu in Bolandistih, da je Bog koj svoje mučenike s čudeži povelical.

Natančen popis vseskoz kersanskiga življenja naših mučenikov, njihova gorečnost v oznanovanju sv. evangelija, njihova neprestrašenost, s katero so svoje življenje za Jezusovo vero dali, ob kratkim, vzrok in konec njihoviga mučenstva se je v Rim v pretres poslalo do nar viši sodnije, sveta Rota imenovane, in do zbirališa svetih obredov, ki ste za tako preiskovanje postavljene. Sv. oče papež Pavel V. so ves popis te dogodbe tema vrednijama v roke dali in 1616, tedaj 19 let po tej dogodbi, so po vestnim preiskovanju vsih okolišin trije sodniki imenovane Rote sv. očeta tako odgovorili:

„Ti sveti mučeniki, polni ljubezni, in gnani od njene popolnamosti, so svoje življenje, ki ga navadno ljudje med vsim nar bolj ljubijo, zaničevali, in si smert zvolili, ktera je med vsim nar bolj zaničevana. S svojo smertjo so priče kersanske vere, ker z deli so spricali in pokazali svojo vero v Kristusa, in kako resnična je ona. In ravno ta resničnost Kristusove vere je bila edini vzrok vsiga njih mučenstva, ktero mučenstvo so s tem končali, da so za Jezusa smert prestali in tako svojo vero z deli pokazali, in Kristusovo trpljenje posnemali.“

Ko se sodniki sv. Rote pravdo ali preiskavo naših mučenikov pravično spoznali, ter izrekli, da njih mučenstvo za Jezusovo vero je dokazano, so sv. oče papež Urban VIII., zastran razglašanja svetnikov nar ojustrejši postavodajavec, ko so pravdo naših mučenikov sami prebrali, s svojim apostoljskim razpisam „Salvatoris“ 14. kimovca 1627 razsodbo sodnikov sv. Rote in kardinalov, ki so vredniki pri zbirališu sv. obredov, ne le samo poterdili in tudi oni z njimi

vred izrekli: „de mučeništvo naših 23 mučnikov in čudeži so gotovi, in zato se bodo, kadarkoli bo mogoče, slovesno za svetnike oklicali;“ temveč so do tistih dob tudi dovolili: „de oo. frančiškani po vsem svetu, v Japoniji pa le v Malinski škofiji, kjer so imenitniši tih mučnikov za Kristusovo vero nar več storili, tudi deželški duhovni od tih mučnikov duhovne ure moliti in od njih splošno sv. mašo, kakor je v mašnih bukvah za več mučnikov, na dan njihove smerti, to je 5. svečana, svobodno in veljavno brati smejo in zamorejo.“ Tako papež Urban VIII. Papež Klemen XII., prej kardinal Lorenc Korsi, mnogozaslужeni zavetnik Frančiškova reda, so pa 13. mal. serpana 1739 z apostoljskim razpisom „Injuncti Nobis“ podelili popolnoma odpustek za vse čase, ne le samo Frančiskanam, ampak tudi vsem vernim obojniga spola, ki 5. svečana, ki je obletnica 23 japonskih mučnikov, kako frančiškansko cerkev skesano spovedani in obhajani obiščejo in v nji navadne molitve za sv. odpustke opravijo.

Ako tiste cerkve, ki so le za kak dan v letu z odpustki oblagodarjene, navadno že romarske imenujemo, smemo še vse bolj prav tudi vse frančiškanske cerkve romarske imenovati, ker njim so, kakor se iz bularja ali zbirke papeževih pisem neoveržljivo dokazati da, ne le samo 5. svečana, ampak tudi še 33 drugih dni med letom, ko se imenitniši redovni svetniki praznujejo, popolnoma odpustki za vse verne zadobljivi pod navadnimi pogoji podeljeni. Kteri so pa ti dnevi, glej, ako imaš, bukvice imenovane: „Popotni Tovarš“ bratam in sestram III. reda sv. Frančiška, v Ljubljani 1861, stran 303—309. De sim, ljubi bravec, iz dobrega namena za tvoj dušni blagor skerbijoč, to lesem postavil, bodi si svest. (Konec nasled.)

## Vremenski dnevi (Lostage \*).

(Konec.)

Vprašanje. Od kod pa ta vera v vremenske dni? Zakaj zdaj tako malo prihodnje vremena kažejo?

Odgovor. Iz Božjega razodenja ne; se nikjer nič ne zasledi; natura in njene moči so pa nam še premalo znane, zlasti pota in časi vetrov, kteri se pri nas vedno spreminjajo, od kterih pridejo vgodne ali nevgodne vremena. Menim, de se je ta prazna vera sčasoma naredila, de so jo ljudje izpeljali iz prave vere, ki je pri naših sprednikih pred sto leti in še več bila bolj živa, vterjena in delavna, kakor pri nas, ki jo z mnogim vednostmi pokvarjamo, ker jih napak obračamo.

V ti svoji dobri in živi veri se jim je dozdevalo, de Bog s posebnimi gnanji o velikih godih tudi kake posebne pozemeljske darove sklepa, in kakor je rojstvo Božjega Sina za prihodnje pomenljivo bilo, tako so menili de tudi morajo adventni dnevi posebniga kaj pomeniti. Ali kakor je v veliki petek greh svojo moč zgubil, tak de dež velikiga petka dežju čez leto moč vzame, de nima teka, de ni nadležen. Naveži prazno vero na kaj, in kmalo boš veliko napletel. Iz tih dveh praznikov so se pa druge vraže ob manjših godovih spletle. Logično to sicer ni; pa sej marsikteri vernik svojo logiko včas v žep dene, nekter, de prazne reči veruje, nekter de razodetih resnic noče verovati. Tako mi je 1848 nekdo, ki so mu po rougeanstvu sline tekale, rekel: „Čez deset let ne bo več papeštva;“ in mu odgovorim: „Midva tega ne bova doživela“ (de bi papeštva ne bilo). Včas kdo tudi iz norčije prerokuje, in se zgodi.

Zna biti, de je Bog koga razsvetlil, de je ljudem kaj vremena prerokoval, in so potlej pretečeno s prihodnjim vezali in prerokovali; kar ni logično. Ali je tudi Bog kdaj svojim otrokam po njih priprosti veri vreme dal, in so mislili, de mora vselej tako biti, zašli so v prazno vero.

\*) Namesto „lastage“ v prejšnjem listu naj se bere „Lostage.“

Sploh pa je v človeku neko posebno gnanje, prihodnje ali zvediti, ali sumiti, ali napovedovati.

Pri nas se pa omika povzdiguje, natoroznanstvo se že po kmetih širi, prazni dozdevki se z zlatim zernam vred v smeti mečejo, nemška kultura s svojimi gerčami in izrastki se v nas silama vriva, vera mnogih je bolj čerka kakor duh, bolj v glavi kakor v srcu, podobna nogam Nabuhodonozorjeve podobe, ki so bile železne in peratene, torej slabe, de jih je kamniček razdrobil, ki je od zgorej na-nje padel; vera ni več detinska, sinovska; zato take znamenja nam ne kažejo več vremen, ampak po družih bolj veljavnih nam božja previdnost svojo voljo in nevoljo naznanuje.

Vprašanje. Zakaj nam je letas Bog tako vreme in tako letinjo dal.

Odgovor. De je nas poskusil v veri, upanji in ljubezni; ne zavoljo samiga sebe, ker on dobro vé, kaj je v človeku, ampak zavoljo nas, de bi se tudi sami spoznali. Sv. Pavel pravi (Hebr. 1, 3), de je Bog tudi čase vsvaril, dobre in hude, kterim se prištevajo tudi dobre in hude letinje, vgodne in nevgodne vremena, in pristavlja: „po Jezusu,“ to je, z njegovo oblastjo, po njegovi kraljevi volji, de bodo ti časi dobri ali hudi, kakoršna bo naša vera, ljubezen, in naše upanje do Jezusa, ker on hoče, de bi vsi zveličani bili in k spoznanju resnice prišli.

Če kdo reče, de je to vreme šiba Božja, mu poterdim, vsaj za terdovratne; za pravične je pa poskušnja. Sv. Peter pravi: „Vso skerb verzi na Gospoda, ker njemu je skerb za-te.“ Pa le takrat to verujemo, kadar tudi vidimo; skerbi ne veržemo v naročje Gospodu, in pozabimo, de je Bog neskončno dober, „in nič ne sovraži, kar je stvaril.“ V svojim upanji smo pričakovali tople spomladi, pa je dan na dan bolj merzlo bilo; mi pak smo tarnjali; drevje je cvetelo, mi pak smo obupovali in rekli, de bo vse pozebilo; pa le ni. Pride meseca rožnika suša, in smo zopet zdihovali: „vsega bo konec, sadje je vse odletelo,“ če smo tudi lep sad na drevji vidili, ki ga je Bog čudno pred mrazom obvaroval.

Dobro se je nam zdelo, de smo suho mervo in zrelo žito varno spravili, ajlo in repo lahko sejali; ko je pa v drugo sušo prišla, ajda in repa tu in tam celo ne obzelele, in ko so ljudje povsod molili, so rekli: „Zdaj že molitev nič ne pomaga.“ Takrat se je pokazalo pravo zaupanje, kjer je; mnogi pak so bili kakor Izraelci v pušavi, in Betuljci ob času serčne Judite. Neskončno dober Bog pa ni nas samo v sramoto djal z dobro letinjo, v kteri smo Božjo vsegamogočno roko vidili, dal nam je tudi še lepo jesen, de take nihče ne pomni. Kdo bi tedaj tako dobrega Očeta v nebesih ne ljubil? Terda je bila skušnja, pa se je na dobro izšlo, in kadar nas bo Bog zopet skušal, se na to poskušnjo spomnimo; in kadar bomo do dobrega poskušeni, bomo prejeli krono življenja. Od Boga bomo torej vgodniga vremena pričakovali, in če ne bo po naši volji, bomo poterpeli, ker tudi Bog z nami po svoji neskončni milosti poterpljenje ima.

D.

## Beseda od slovenskiga cerkveniga in svetniga storatra.

Slovenski narodi so sicer silno stari in tudi njih prvo slavstvo kratko in malo ni mlado. Ker smo pa Slovenci v širjem pomenu zavolj raznih naključij v slovstvu zastajali, ko so drugi narode hitro in obširno napredovali, naše slovstvo prav za prav še le zdaj pomladanske dneve obhaja; za kar nam pa ne bodi žal, dokler je slehernimu ljubši, mladimu kakor pa starimu biti.

Veliko živih, vnetih, gorečih, mičnih glasov se ališiču pričujejo dobo po Slovenskim v daljnim in tesnejim pomenu —, de narod likajmo in izobrazujmo. Imenitno pa je vprašanje, kako? Odgovor naš zastran slovstva je:

S cerkvenim in svetnim slovstvom. De se pa ne bo nam ali ponamcem kje očitalo, kakor mi radi na veliko strani res krastovi nemški kulturi; bodi oboje slovstvo v edinosti in ljubezni. Svetno slovstvo naj služi cerkvenimu, in cerkveno naj svetnemu kviško pomaga; oboje naj po zmožnosti in okolišinah za oboje dela. Vse bukke za svetno učenost, na pr. v šolah, naj ne le cerkvenimu slovstvu, duhovni izobrazbi ne bodo nasproti, temuč naj uni povsod na roko gredo in pot gladijo.

V oziru na ljudstvo ima cerkveno slovstvo na vse strani več prostora in večji moč tudi v tem, kar ono za svetno slovstvo dela. Cerkevne ali duhovne bukke, v lepi slovenšini spisane, ne le de imajo silno moč za dušni blagor, blaženje čutila, olikovanje uma, lepšanje serca med ljudstvom, ampak tudi za likanje in glajenje slovenšine in za dviganje ljudstva sploh na višji stopnjo izobraženosti. Vzemimo na pr. v zgled „Šmarnice“, ki se zdaj tako pogosto obhajajo. Pred kako neštevilnim občinstvom se vsako leto skoz celi mesec dan na dan beró tako razne, na vse strani segajoče tvarine, popisane ljudstvu v cveteči in naj mičnisi obleki in s preraznimi besedami, govorniški in pevske lepote blage naše slovenšine; kako se oživlja kus in čut mladiga Slovenstva za vse, kar je lepo, mično in blago. K temu pa prihaja še prenežno, široko znano, milo slovensko petje, ki je po spričevanju vsih narodov velik pomoček k omiki in obrazu. Enako je z drugimi v olikani in z domačo lastnijo pisanimi knjigami našiga naroda. Torej tisto očitane, de imamo preveč duhovnih bukev, ni kaj modro in spodobno, ker s tacimi spisi se razširja vsestranska ljudstvena olika, ki seže res do sleherniga, če mu je tudi šola zaperta, če zna brati ali ne. Kmetič v nar bolj goratih hribih dene sekíro in drevo z roke, kakor pastirček brezovec in torbico, v kateri južno nosi, in se prideta v vežo Gospodovo olikovati — ne le samo za dušne, ampak z vsimi vred tudi za telesne potrebe. Kar pa cerkvena prizadete v shodnih ogovorih in družih lepih prilikah za lepo omiko ljudstva dela, tisto naj svetno slovstvo podpéra voljno in blagoserčno. Vsi spisi, pesniški ali nepesniški, umoslovni ali naravoznanski, slovniški ali zgodovinski itd. naj bodo taki, de solnce duhovne in cerkvene olike nikoli kalili, mračili ali zatemnovali ne bodo.

Ta misel je silo imenitna in tehtna; mi smo jo samo sprožili; morebiti se komu hoče, snovati jo nadalje.

### **Skala sv. Petra in peklenske vrata.**

Pod tem naslovom nedeljski list v Monakovim naznana sedanje prizadevanje hudobnežev zoper katoliško Cerkev, iz kteriga naj nekoliko povzamemo.

Dve dogodbi zlasti poslednji čas na Laškem velik šum delate: nezgoda Lokatelli in nezgoda Passaglia, kar smo sicer že v Danici v misel vzeli, vender za take, ki so se kje iz lažnjivih časnikov napačne misli v ti reči navzeli, nekoliko še povzamemo. Perva nezgoda se je obrnila v nar večji sramoto tistim, ki so jo zoper rimski stol obračali. Lokatelli, razbojnik in ubijavec, je umoril papeževiga žandarja, pri čimur ga je pet francoskih vojakov zasačilo in so mu še kervavo bodalo iz roke izvili. 21. kimovca je bil po pravni obsodbi vsmeren. Kmal potem se je neki Castrucci (Kastrucci) pred piemonsko sodbo v Florencii skazal in rekel, de je on uniga žandarja v Rimu umoril. Francoski vojaki so nato svoje poprejšnje pričevanje, de je Lokatelli žandarja umoril, vnovič in enoglasno poterdili; tisti Castrucci sam je pa svoji materi v Rim pisal, de on ni uniga žandarja umoril, de se je le zato za morivca štutil, ker je menil, de bo s tem Lokatelli-ta še smerti rešil. Tudi francoski poslanec v Rimu, ki je od vsiga tega imel nar bolj natanke naznanila, je očitno pričal, de vsa ta Kastrucciarija je nesramno zoper papeževu vlado razpreženo zalezovanje. Pri vsem tem je Cerkví sovražno častištvo, na-

prej piemonteško, strašín krič gnalo, de je papeževa vlada dala nedolžniga ob glavo djati. Neki freimaurersk list v Belgii je gobezdal med drugim: „Grozovito prelita kri pravičniga in vpitje terpinčene natore se bo na vlado povernilo, ki nima nič več človeškiga nad seboj.“ Vsa „olikana“ laška derhal je Lokatellita morivca za mučenca preslavljal in njegovo podobo nosila na gumbih in perstanih. — Ali ni to res pravo peklensko butanje zoper skalo sv. Petra?

Druga nezgoda je Passagliarija. Passaglia, iz plemenite rodovine v Lukí, mož posebnih duhovnih zmožnost, opanljive govorljivosti, pa tudi veliki razdraženosti in nečimernosti podveržen, je bil do lanskiga leta jezuit in si je z več spisi pridobil velik slovez v učenim svetu. Zapustil je pa red zoper voljo in svet umnih móž. V svoji častiljivosti je menil, de je poklican, v laških homatijah veliki zvonec nositi, po katerim naj bi se vsi ravnali. Ker se pa v Rimu niso hotli v njegove osnove vdati, se je podal k sovražnikom papeževiga stola. Hotel je v nekim spisu papeža in škofo podučiti, de je njih naj svetejši dolžnost, novo naropano laško kraljestvo spoznati, in marsikaj grenkiga je pisal, posebno škofam očital, de se temu spoznanju ustavljajo. Papeževa vlada je imela z njim dolgo časa nar večji poterpljenje in prizanašljivost; ker je bil pa verh tega tudi v sumu, de je iz drage jezuitske knjižnice dragocene bukke izmaknil, je dala vlada njegovo stanovanje preiskati. Nasledek je bil, de se je nato hitro iz Rima umaknil. Radikalni časniki so potem trobili, de je z begam ušel strašni osodi, „inkvisicijski ječi.“ Zdaj je Passaglia še z dvema odpadnikama, Liverani-em in Reali-em, pri liberalcih v silnim slovezu, in listi, kakor „Allgemeine-rica“ v Avgsburgu, so imeli že sladke sanje, de utegne Passaglia razkolništvo napraviti, to je, ne vemo koliko italskiga ljudstva od Rima odcepiti. Sploh so marsikteri kultur-možiceljni, ki jim še zmiraj misel po glavi brede, de z Rimam bo vsak čas obdelano, in ravno „evangelische Allianz“ (luteranski zbor) v Genfu se je bil nedavno strašno razveselil, ko ji je neki govornik obetal, de bo kmalo v Rimu gnjezdila. Passaglia pa se le zmiraj globokejši pogrězva, kar tudi drugač biti ne more. Ko je bil v Turin prišel, ga je Kralj pred-se sprejel, se tri ure z njim pogovarjal in ga je z redam sv. Mavricija okrasil in okinčal, s čimur se očitno vidi, na kateri strani je. Naslednjič pa se pripravlja, kar naravnost napadati sv. Očeta in neki pripravlja za svitlo preresetovanje nagovorov sv. Očeta od leta 1859 do sedanje dobe. — Take dogodbe nas učijo, kako potreba je molitve za sv. Očeta v njih britkostih, kakor tudi za nesrečne zmotence.

V napolitanskim in siciliskim kraljestvu so skoraj vsi škofje ali v ječah ali pa pregnani in svojih posestev obropani. Nadškofov namestnik v Neapelju je bil s 5 duhovni 40 dni v neki gerdi ječi zapert in še le, ko je zbolel, v svoje stanovanje prenesen, kjer je čez nekatere dni umrl. Nadškofovske prihodke je vlada pograbila, pri čimur revni in dobrotne naprave nar več terpijo, katerim je pregnani viksi pastir od nekđaj skoraj vse prihodke zročeval. Po odpravljenji samostanov in pograbljenim premoženji reveži nar več terpijo, katerim zima še večji terpljenje žuga. Celo liberalni listi tožijo, de je stan prebivavcov neprenesljiv po okrajinah, kjer Piemontčanje gospodarijo, in de piemonski vradniki skerbiijo le za-se in ne za „osvobodeno ljudstvo.“

Med tem takim se pa debeloglavi piemontizem ne sramuje, sv. Očetu penzijona ali kosca kruha nekaj sam ponujati, nekaj pri katoliških vladah izberačiti, de bi mu z lepo Rim prepustil, ker vidi, de z gerdo se vender le ne bo dalo tako hitro, kakor je menil. In pri tem zagotavlja papežu, kardinalam itd., kdo vé vse kake svobode, tisti piemontizem, ki ob ravno tem času s Cerkvijo tako gerdo dela!

## Ogled po Slovenskim in dopisi.

**Iz Ljubljane.** Te dni smo v škofijsko pisarnico oddali zbirke poslednje dobe za sv. Očeta, namreč: v zlatu 3 cekine; — v srebru: 18 večih in manjših tolarjev, za 11 gld. st. d. dvajsete, in nekaj manjšiga denara; — v papirji pa 29 gld. n. d. — Tudi ta darček za suknjico Gospodovo, ki mu jo sovražniki v njegovim namestniku z života tergajo, gotovo ne bo pozabljen. — Naj povemo o ti priliki, da verla „Armonia“ v Turinu je v denaru in družih dragotinah že nad milijon lir vrednosti nabrala in v Rim poslala za sv. Očeta. Iz tega se vidi, kako globoko še spoštuje nar veči del Italijanov sv. Očeta, in de je le majhen del tistih, ki ubogo Laško v strahu imajo in vero tajejo. S tacimi radovoljnimi darovi od vsih strani je papeževa vlada zavarvana tudi že za leto 1862. Kako lep je ta sad otroške ljubezni vsega kersanstva do svojiga Očeta, ki so od vsih peklenskih moči napadani, stiskani, ropani in se z milošnjo svojih otrok ohranijo! pravi neki katoliški list. „Union“ pripoveduje, da je nedavno neki Francoz C. B. v Rim prišel in sv. Očetu sto tavitent frankov iz svojiga zročil, kakor mili dar. Ta mož je bil že poprej tudi dva sina dal v brambo sv. Stola. V Raveni je hotla tudi ubožna deklica ljubeznjiv darček dati za sv. Očeta, ker pa ni imela denarjev, si je svoje lepe lase odstrigla, je za nje izkúpila poldrugi rimski tolar, ter ga je vesela „Armonii“ poslala. — Sv. Oče so v kapeli Pijeviga semeniša vložili večno mašo za vse tiste, kateri so sedanji čas dobrotniki sv. Stola z darovi, ali z vojskovanjem, ali s pisanjem.

**Iz Ljubljane.** Včeraj-teden je mlada točajka ali kerčmarska kersenica na Bregu pri pranju nepredvidama v derečo Ljubljaničko padla in utonila; dans-teden pa se je enaka zgodila nekemu hlapcu blizu mesarskiga mosta; še pozneje je vozovlak sterl mlado žensko na železnici; in ta terek so pri Rudniku našli močniga človeka z odrezano glavo. — Take nesreče nepredvidene smerti so nar glasnejši pridigarji mnogim mladim (in starim) ljudem, katerih se težko več prime lepa beseda v njih časni in večni blagor.

**Iz Ljubljane.** L. P.—ški. (Plescem in plesavkam.) Danica! Ker ravno dokazuješ, kako je ples škodljiv duši in telesu, mislim, da ne bo odveč in nevšeč ne Tebi, ne čitateljem Tvojim, če povem dva žalostna nasledka, ki izvirata iz ple-a. — Lansko leto je nekje na Dolenskem mnogo plesalo se pred pustom, pa tudi druge čase med letom. Marsktera gizdava gospodičnja -- goreča plesavka — je vertila se, da je bilo kaj! Med vsemi se je ena pa še najbolj skazovala; imela je na slednjem plesu veliko provicev, izmed katerih je malo malokteremu odrekla. Bila je neko noč posebno gibčna, plesala in preplesovala je vso ljubo noč do jutranje zore. Marsktera potna kapljica oblila ji je zdrave, cveteče lica, in kakor dokajkrat poprej, ji je bila obleka vsa premočena po mnogem znoju tudi to noč; pa za vse to ni marala. Še le zjutraj zapusti vsa spehana plešišče, ter se domú podá. Večkrat pravijo: „Grehu je kazni brez števila kratki koj za petami,“ in ravno to pot se je vresničil stari ta pregovor. Domú pridši začuti in spozná kmalo, da ji utegne premnogo plesanje nakloniti neugodnih nasledkov. In taka je tudi bila. Skalila si je bila zdravje. Jela je pokašljevati, se sušiti in veneti enako cvetki, ki zapre in pobesni cvetečo svojo krončico, ter zamre, kader jo mraz popari. Hirala je vidno dan za dnem. Kmaló je vpadenih lic in suha, da je bila je sama kost in koža. Lahko bi ji bil prešel vse žile na rokah, tako je oslabela. Prej tako žive, svitle oči so ji bolj in bolj ugašale; zadnjič pa jo bolezen položi na posteljo. Kako je to razjedalo serce njenim roditeljem, kdo bi dopovedal? Poslali so sicer po zdravnika, pa kaj? Sam je vale spoznal in rekel: „Če Bog ne bo pomagal, nikdar več ne bo tlačila trave.“ Hodil je kaj časa k njej, poslednjič pa ga nič

več ni bilo, ker je bilo vse prizadevanje čisto čisto brezí vpeha. Deržali so ji uže večkrat luč, ker so mislili, da bo zdaj zdaj ugasnila, ali mnoge goreče molitve tožnih roditeljev, in obljube v imenu bolne hčere so prederle oblake. Sladke, vesele nade zvezda se je zasvetila v sercu maternem in očetovem; kajti obrnilo se je na bolje: bolezen je jela zapuščati mlado bolnico in zadnjič pojmati. Ozdravela je popolnoma, pa tudi obljubila, da ne pojde nikdar več na ples, prepričana, da ples ne dela poštenja človeku, da mu ne pridobi nikake slave, temveč, da mu je v škodo in v sramoto pred Bogom in pred poštenim svetom.

Oménim naj še drugo devico v onih krajih. Čisto serce, pravno življenje in blaženo zdravje ji je sijalo z obličja. Pa tovaršice, goreče plesavke, jo kmalo pregovoré in spravijo na ples. Pervi in drugič jo je bilo treba prositi in siliti, tretjič, četrteč itd. pa ne več, šla je uže sama rada. Pa kakega sadu je to doneslo? Dobra ne. Pohujšala se je tako, da zdaj vse, mlado in staro kaže s perstom za njo. To je zrel sad nesrečnega plesa, kateri je prava strupena jama. Da bi pač že skoraj plescem in plesavkam mrena pretergala se na očesih, ter naj bi spregledali in se ogibali tega tako strupovitiga brezdná!

**Iz Ljubljane.** Pri prvi besedi ljubljanske slovenske čitavnice je njen predsednik, blagorodni gosp. Mih. Ambrož, imel ogovor in je rekel med drugim to le: „Novo ustanovljena družba je gotovo važen pomoček za izpeljavo imenovanega cilja in konca (olikovanja na narodni podlagi), in akoravno v začetku tu in tam mora kako grenko požreti, nikar naj se ne omaje v svojem poštemem, pravičnem, blagem namenu; saj nas zgodovina uči, da najbolj važne naprave so imele v začetku največ protivnikov. Odpustimo jim, saj ne vejo, kaj delajo! (Pravo! Pravo!) Tudi mladiko, ko perve korenine zastavlja, napadajo mnogokrat viharji; al če stoji v pravi zemlji krepko vsajena, je ne podere nobena nevihta, temveč jo še bolj ukorenini. Mlada naša čitavnica stoji na domači zemlji poglavnega slovenskega mesta — toraj na pravem kraji — ni se tedaj bati, da bi hirala, ako se bo ravnala v pravem redu; z Božjo pomočjo bo mladika čvrsto rastla, ako ji bojo domoljubi vsi skerbni vertnarji. (Živio! živio!) — Ker pa na poti čitavnice naše želimo doseči svetelše dušno svetilo, morajo tudi vsi oskerbniki njeni sami po svojih osebah z dobrimi izgledi svetiti. Pred vsem naj vsak sam zase se povod in v vsem skaže, da je resno omikan človek, da je pri-ljuden, prijazen, prizanesljiv brez strasti, prav pošten Slovenec. Dobri ljudje se le k dobrim radi družijo, in ako bojo vodji čitavnice v tem duhu ravnali, bojo s prijazno roko čedalje več udov k sebi privabili, tako, da bo želel vsak le pri nas biti. In klilo bo naše mlado, pa že sedaj krepko drevesce, in mlada današnja lučica bo postala deželi duševno svetilo — kar iz globočine svojega serca želimo!“ (Živio! živio! od vseh strani).

**Iz Ljubljane.** (Slovstvo.) Malo je morebiti še po Slovenskim znano, de se v Ljubljani natiskajo bukve, silo imenitne za povzdigo cerkveniga duha. Obsegale bodo ne mara blizo trideset pól, če ne več; natienjenih je že čez tretjina; imenujejo se: **Kalvarija** ali premišljevanje Jezusoviga terpljenja v petnajstih križevih potih z drugimi navadnimi molitvami. Visokočastitljivi gospod Jožef Zupan, korar in fajmošter ljubljanske stoljne cerkve, ki so si, molčavši vse drugo, z izvrstnim križevim potam v stoljni cerkvi toliko zasluženje in zahvalo občinstva pridobili, so tudi to imenitno delo na dan spravili. Prelepe in globokosegajoče premišljevanja tega dela so veči del po bukvah nekiga mašnika iz reda sv. Franciška od dveh duhovnov izdelane in od v. č. korarja g. J. Volca pregledane; prelepe v jeklo vrezane podobe Jezusoviga terpljenja na križevim potu pa so enake unim v stoljni cerkvi od slavniga malarja Firiha. Kar je za cerkev roka pobožniga umetnika napravila v velikih podobah, se kaže tukaj v manjših

obrazih, ki so lepota vsaki keršanski hiši, in zdatin pomoček za premišljevanje Kristusoviga terpljenja — še zlasti bolehnim, starim in bolnim v njih samotnim hramu. Kmalu po novim letu bi utegnili to v čisti slovenšini in v vsakim oziru prelepo izvršeno delo gotovo biti. Ko na svitlo pride, bomo še kaj spregovorili.

**Šmarnice**, še mičnisi kakor lanske, utegnejo v kratkim v natis priti. Vsaki dan je premišljevanje zloženo iz več cvetlic: Cvetlica iz verta večnosti (premislík), lilija iz verta Marijnih otrok (zgled), in cvetlica za na dom. Vsakdanja molitev je „Memorare“ sv. Bernarda.

**Svete pesmi** (tretje bukvice, nabral J. Volčič) pridejo zlo pomnožene zanesljivo do majnika (tretjič) na svitlo.

**Riharjevih pesem za Šmarnice** je 7 pól na svitlo prišlo, katere so z dvema pólama Potočnikovih pesem pomnožene, in pri vsaki teh pesmi je kazalo, ktero kaže na stran v novih natisnjenih Potočnikovih bukvicah. (Póla je po 20 n. kr.)

**„Domác koledar slovenski“** dekana Hitzingerja, ki se za l. 1862 že povsod dobiva, je nad vso hvalo. V njem imaš zraven koledarja in mnogih koledarskih reči n. pr.: kratko zvezdoslovje, kratek zemljepis z naj novejši statistiko, cerkveni pregled, pregled avstr. ces. hiše, vojaštva, štempeljne, železnične, poštné, telegrafne, colne, merne in tehtne, denarne, sejmske, zakonske reči in zadeve, ogled po svetu z mnogoterim mičnim in podučnim berilam, zglede za opravilne spise itd. Neštevilni koledarji pitajo brave s puhlimi romani in mnogoterimi netečnimi reči in lažmi, od katerih človek za piškavi oreh prida nima, ko jih prebere; naš slovenski koledar pa je napolnjen z zgolj rabnimi tehtnimi djanskimi tvarinami in torej nar boljšiga priporočila vreden. — (Enc reči moramo o ti priliki opomniti pisavce poštenih bukev, — tega namreč, da bukvarji k mnogoterim bukvam pridevajo in natiskajo na platnice itd. priporočila svoje robe in zaloge, in med tako slovniško šaro se utegne marsikaj naleteti, kar se ne smé priporočati.)

**Iz Krašnje.** Hudobni, se bere v sv. pismu, pravi v svojem srcu, da ga ni Boga. Takih spačenih, na duhu slepih se tudi dandanašnji ne manjka, in če se ozreš po šerokem svetu, najdel jih boš kar na kope, ki so bolj ali manj opešali v veri, ali pa so čisto ob njo. Taki se branijo dobrotljivega Boga, z njim združeni biti nočejo; zato so pa, od Njega ločeni, zabredli v zmotnjavo in nejevero. Le Gospod, kakor sam spričuje, je pot, je resnica in življenje; toraj pa tudi ta, ki z Gospodom združen ni, ne more biti na pravi poti, ne v posestvu resnice in življenja, on upanja v srečno večnost imeti ne more. Nejeverniki nočejo Gospoda, zato so zgrešili pravo pot resnice in življenja. Čudne so takih misli, čudne, neumne in kaj žalostne so njih menitve in terditve. Oni, ki si izmišljujejo bledarije take, so ljudje, ki se štejejo visoko učene, ki jih svet tudi ko take ima, katerim svet verjame, ali jih pa saj ko bistre glavice, ko modre može občuduje in povzdiguje. Za sveto pismo taki ljudje ne marajo, zaničujejo resnice, ki so na neoveržljive dokaze operte, verjamejo pa svoje lastne bledarije in sanjarije drugih zmešanih glav, in mnogotere zmišljave napuha pijanih posvetnih modrijanov. Brez vere v Boga, brez vere v neumerljivost duše v keršanskem pomenu, imajo sami sebe ko boga, ali ko stvar, v kateri se še le njih bog, ali zmišljeni tako imenovani duh svetá, samega se zavé. Zato jim je pa tudi le življenje na tem svetu njih žalostni poklic, in to življenje po zmožnosti uživati njih trud in prizadevanje. Svoji nejeveri primerjeno strežejo oni zavoljo tega le svojim počutkam, ljubijo bližnjega le toliko, kolikor jim je v pomoč časne sreče in počutno prijetnega življenja, pa ga tudi zaveržejo ko smét, berž ko jim no služi več v prid in posvetno srečo. Takošno djanje in ravnanje zdanjih nejevernikov pa se popolnoma strinja z njih vérskim prepričanjem. Ali pa je morda čuditi se, da se trudijo, po zmožnosti časno osrečiti se oni, ki po

smerti ne pričakujejo ne sreče, ne nesreče? Dasiravno je pa temu tako, dasiravno sedanji nejeverniki svoji nejeveri primerjeno ravna in se po svojem dobro počutijo, smé li pravoverin kristjan tako djanje in ravnanje potrditi? Smé li mirno gledati, da se širi in šopiri? Ni morda vérin človek veliko več pri vesti zavezan, spodbijati nejevere perstene stebre, njé nespamet in škodljivost po zmožnosti skazovati in pojasnovati, s tem pa nejevere sad, nekeršansko djanje in ravnanje tréti in zaverati? Nejevera nasprotuje pravici, ker Boga zametuje ter mu jemlje čast, in mu odrekuje pokoršino, kakoršna Njemu Vsegamogočnemu gre; nejevera nasprotuje pa tudi resnici, ker zmišljene, prazne bledarije terdi in veruje, razodenje Božje ter resnice keršanske pa zametuje; nejevera nasprotuje ljubezni, ker nejevero navzeti človek le edino sebe vidi, bližnjega pa ko sredeka ima, in tudi z njim ko takim ravna. Na pravici in resnici pod vodstvom ljubezni keršanske nam pa mora vse ležéce biti, ker le ta, kateri temu trojstvu v resnici služi, se znajde tudi na pravi poti k Bogu, kakor viru zaresne pravice, večne resnice in svete ljubezni. Je li pa temu tako, potem je tudi jasno, da v resnici pravoverin kristjan ne nejevere in ne življenja izvirajočega iz nejevere hvaliti in terditi, ali se celo za nju potegovati ne more in ne smé. Aut, aut, pravi Latinec. — No, si bo gotovo kdo mislil, čemu se nam katoliškim, vérnim čitateljem pripovedujejo reči, ki se že samé po sebi umejo? Ali pa morda pisatelj res misli, da je kdo med nami, ki bi z nejeverniki deržal, ter hvalil njih nejevero in nejeversko življenje? Ne, dragi moj, mi ne mislimo kaj takega, in vémo, da živoverni kristijan z nejeverniki, kar njih nejevero zadeva, ne derži in tudi nikdar deržal ne bode (razun ko bi se jel z izrastki, to je, z lažnjivimi in krivoverskimi, zlasti tudi z nekterimi zoperverskimi natoroznanskimi bukvami in spi-tiste kulture pasti in pitati, ktere so dosti medenoslepilne, tudi verniga omamiti). Vémo pa, da se marsikateri vérin in izobražen Slovenec med nami nahaja, ki pravici in resnici pod vodstvom ljubezni keršanske v neki reči enako nasprotuje, kakor s svojo nejevero nejevernik. Ko se ta pregreši zoper to sveto trojstvo v nar svetejši reči, se uni enako pregreši zoper to trojstvo v zadevi svojiga naroda in njegovih pravic; krivica pa ni nikdar pravica, laž ni nikdar resnica in trenje ni nikakor ljubezin. Nejeverni izobraženci so zabredli po napénih, posebnih potih v nejevero ter odpadli od Boga, ali pa so bili že od mladega v nejeveri izrejeni; Slovencev izobraženih marsikteri pa se je znejeveril svojemu narodu ali iz sebičnih vzrokov, ali pa tudi navzét življa ptujega, ki ga je vodil in pestoval od mladega v šolah, v drušinah, pri čitanji in v pisarnicah, rekel bi, skor da povsod, na vsakem potu in v vsakem kotu. Nejevernik ne vé, kako imenitna, neskončno imenitna je sveta vera za slednjega človeka; Slovenec odpadnik pa ne spozná, ali spoznati noče, kolika dobrota, kolik blagor za narod je izobraževanje na vkladu narodovim. Nejevernik živi svoji nejeveri primerjeno, in méni, da prav ravna; in Slovenec odpadnik se suče v sredi med slovenskim narodom ko ptujec, bi rad tudi svoj narod poptujčil, da bi ko taki z zemlje zginil, in pri vsem tem še misli, da je njegovo djanje in ravnanje dobro, da je morda celó kake hvale vredno. Prištevaj Nemcu, Lahu, Francozu, da naj vse na pr. v rusovskim jeziku ravna, boš vidil, koliko mu boš vstregel. Nejevernik nasprotuje s svojo nejevero pravici in resnici pod vodstvom ljubezni keršanske; tudi Slovenec odpadnik se pregreši zoper to, ko nasprotuje pravici, ker napada in krati pravice, ktere narod od kralja vseh kraljev, od Boga samiga ima, in so mu zagotovljene od svetiliga cesarja; on nasprotuje resnici, ker sili narodu ptujo narodovnost, ptuj živelj, in mu v tem obéta vso mogočo srečo olike in izobraženosti, da si ravno je svitlo in očitno ko zlato volnce, da je olike naroda ko takega na podlagi ptujega življa na ravnost nemogoča; in on nasprotuje ljubezni keršanski, ko nima so-

čutja s svojim narodom, ker je zasmehovavec narodovih pravic, in ni njega voditelj ali zvest svetnik na poti omike, temveč naroda zapeljivec. Poti pravice in resnice pod vodstvom ljubezni kršanske pa zapustiti ni nikdar pripušeno, in ko bi se s pomočijo krivice in lažá tudi nar boljši, nar imenitniši namen zahteval, ker neoveržljiva, večno veljavna resnica je, da namémba pripomočka ali sredka ne opraviči nikdar nikoli ne.

**Iz Gorice, 25. listop.** Visokoč. o. Janez Reinthaler, začasni prednik srednje-afrikanškiga misijona, je 28. vinotoka na parniku „Neptunu“ s 26 tovarši v Egipt odrinil. Pred odhodom so duhovni v novi cerkvi sv. Antona maševali, neduhovni pa ondi pri sv. obhajilu bili. Nekoliko po opravljenih, nekoliko pa tudi iz vedičnosti, viditi in poznati novo frančiškansko deržino, ki ima po naših rojakih pričeto izobrazovanje pri nesrečnih Kamovcih nadaljevati, sim se podal v Terst. Mislil sim pa tud se ondi s prijatlam sniti, ki mu pa mende cesar (denar) ni na pot svetoval.

Med misijonarji so z očetam Reinthalerjem 4 redovni duhovni, 14 je bratov (fratrov), in 9 je svetnih terciarjev. Po narodu je 1 iz Solnograda (o. Reinthaler), 9 Italijanov, 4 Štajerci, 4 iz nemškiga Tirola, 3 iz Goriškiga, 2 Dunajčana, 1 iz Vogerskiga, 1 iz Parskiga, 1 iz Hesije, in 1 je Kranjec iz Štavče vasi žužemberške fare na Dolenskim, France Zupančič se zove.

Ko že rečeni dan ravno 10. ura zjutraj bije, se velikanska parna ladija počasi odmika; na zagrabi san-Carlo imenovani stoječi za odjadravšimi milo gledamo, oni nam z ladijniga stropa z rokami mahajo, kar jim zvesto vračamo ter srečno pot „z Bogam“ kličemo, in za njimi gledamo, dokler koli je bilo ladije viditi. — Soditi po vetru, ki je že drugi dan pihal od juga, ni bilo misliti, de popotovanje bo zanje brez morske bolezní. Težko sim pričakoval lista iz Aleksandrije, ki mi je bil obljubljen. Ino res, dobil sim ga. Akoravno kaj posebno zanimiviga ne obsega, naj vendar iz njega posebnim dobrotnikom in podpiravcam afrikanškiga misijona nekaj naznanim. Po prestanim 24urnim hudim viharji, ker so se le v Karvu 4 ure mudili, drugač nepretergano naprej vozili, so vernih duš dan ob 10 zjutraj ob aleksandrijskim brodišču mačke vergli in še le ob dveh popoldne na suho stopili, in bilo je v ondotnim frančiškanskim samostanu vsih 27 gostoljubno sprejetih. 3 nov., ki je bila zahvaljena nedelja po ljubljanski škofii, so tud oni Boga hvalili za srečni dohod na novo zemljo in z Jezusam se združili v presv. altarnim Zakramentu, ter za vse misijonske dobrotnike molili. Raznoverstna obleka Arabcov, zamurcov, in ptujcov mende izpod vsaciga obnebja, šege, očitno razveselovanje itd., piše moj sobrat, so me nekako na smeh vabile, de sim si mislil, kaj neki dans tukej pust obhajajo? So pa v Aleksandrii pobožni kristjani; frančiškanska cerkev je bila v nedeljo polna in natlačena, in dan vsih Svetnikov jih je bilo v nji 500 pri sv. obhajilu. Pač lepo število obhajancev v turškem mestu!

V Aleksandrii so se le do 5. listop. mudili, in ker je železnica po Nilovim izlivu poškodovana in nevozna, so se na neki francoski parni ladiji proti Kairi odpeljali, kjer bodo kaj dle ostali in od kodar tud kaj več zvediti upamo. Dozdaj so vsi zdravi in veseli in željno pričakujejo, de bi le hitro na postajo k sv. Križu dospeli. V molitev se nam priporočajo.

O. M.....t.

### SPOMINICA

rajinu precastitimu očetu

## AKVINU RAMUTA,

franciškaneu, umrlimu v Novim mestu 8. listopada 1861.

Vojsak bojuješ v bran se domovine,  
Pa rana v boj Ti zerklo stakne očesa  
In s konja treči v valov Te globine;  
Al čud' otme — v vojsaka za nebesa.

Bojniški ohláp sa mniške skut haline  
In meč za posel zameniv peresa —  
Med samostanske zapreš se zidine,  
Odmreti svetu, složnostim telesa.

Tu nova zvezda sijesh učenosti,  
Sloveča dragocenih ved glavica,  
Sijajin spovedniške izgled modrosti.

Kak občno s' bil spoštvan, blaga dušica,  
Na Tvom še grobi priča v spremembi gosti  
V očesi vsakim ginjenja solzica.

Poverni raj Ti blage trude Tvoje,  
Ti sprosi ga tud za spoštavce svoje.

Podnánoški.

### Razgled po kršanskim svetu.

Na Dunaji so ondotni kardinal vikši škof napravili opravilo k sv. Detinstvu, ki se bo v stoljni cerkvi sv. Štefana od 1. adventne nedelje do Svečnice vsako nedeljo popoldne opravljalo.

**Službini časnik** „Wiener Zeitung“ začena pisati proti konkordatu, pravi „Zagreb. kat. list,“ in sklène po nekih povedanih besedah uniga lista, ter pravi: „Ali ni to spaka, de službine novice avstrijsanske vlade raznašajo take besede zoper obstoječi deržavni dogovor, ki je vladar slovesno svojo cesarsko besedo dal, de se bo vestno ohranil, govoreč pred seboj zbranim škofam: Quae promisi, ea, quae virum et imperatorem decet, fidelitate executioni mandabo?“

**V Götting-i** je neka protestanška deržina v katoliško Cerkev prestopila in se misli v razne samostane razseliti: mož, vradnik, gre k benediktinarjem v Monakov, žena v neki samostan v Pariz, edina hči bo zročena v samostansko odrejo blizo Monastira.

„**Presse**“ hudoben dunajsk list, ima zlasti dvé reči, na kterih jezdari: katoliške naprave in pa slovanstvo. V štev. 323 napada katoliške bratovšine in družbe, in pravi, de „kirchlich-nationale Vereine“ kakor gobe iz tal rastejo „in den nordslavischen Kronländern,“ in de so te družbe „czechische und panslavistische Agitations-Mittel,“ pomočki za rovarstvo; njih cerkveni namen pa de je preteveza ali zagrinjalo (Vorwand) tega rovarstva. Narbolj v železcu je Pressi družba sv. Ladislava na Ogerskim. „Presse“ uči katoliškiga vikšiga škofa Lonoviča, predsednika te družbe, de je celo nekaj nekatoliškiga — „unkatholisch“ — spregovoril, ko je to družbo priporočal; v spomin mu kličé Kristusove besede „moje kraljestvo ni od tega svetá,“ ker predsednik tudi od denarnih pomočkov za cerkvene in druge potrebe govori. Lepo je, de judinja saj nekaj poterdi tudi iz sv. evangelija, ko bi le na svoj mlin ne napeljevala. Pozabila je pa „Presse“ de sv. evangelij govori tudi od „mošnje“ ali denarnice, ki so jo po Zveličarjevi naredbi imeli aposteljni za čas potrebe. Ta reč, se vé, je Pressi manj všeč, desiravno je bil denarničar mož od verha do tal po njenim kopitu, ki je zatiral Cerkev in njeniga poglavarja v prvem začetku, v tem ko „Presse“ napada že odraščeno Cerkev in bi rada njeniga vidniga poglavarja slekla majhne suknjice, ki mu je po božji previdnosti vmérjena. — Rekla je „Presse“ braveam, de tudi česke družbe sv. Janeza Nepomuka, ss. Cirila in Metoda, sv. Karola, sv. Prokopa, — pa sv. Klemenca in sv. Mihele na Českim in Moravskim so šolarice une ogerske, če tudi slabe. „Presse“ skazuje na svojim četu „gleiches Recht für Alle;“ mislimo si tedaj, ko bi bile vse une bratovšine „Schiller-Vereine,“ Gustav-Adolf-Vereine,“ temne freimaurerstva in druge propagande pangermanizma, pansluteranizma in sovraštva zoper katoliško Cerkev: koliko glorio bi „Presse“ gnala, v koliki sreči bi se zibala, kako bi človeštvo blagrovala! — V ravno tem listu „Presse“ tarna, de rimski stol noče do poljskiga škofijstva in duhovstva svarila poslati „gegen die Unterstützung (?) des

revolutionären Treibens.“ Sv. Oče so že dostikrat na znanje dali, da rovarstva nikoli in nikjer ne poterdijo; „Presse“, ki na videz nosi enake pravice za vse, naj poprej ruskiga samosilnika in zaslepljene razkolnike opominja, da bodo tudi katoliški Cerkvi pravični, da ne bodo ubozih katoličanov v razkolništvo silili, terli, in za vsaki nič kakor ubogo živinico v Sibirijo tirali; — to naj stori gleichrechterica, potlej še le naj papeža uči, kako in kdaj naj pomaga osornemu razkolniku njegove ljudstva miriti. — V ravno tistim listu se bere, kako se je bilo Berno 21. u. m. „als echt deutsche Stadt manifestiralo.“ To je pač čista vredna reč, kakor bi se n. pr. reklo, da se je Dunaj za „echt slovensko mesto manifestiral,“ ker je v njem že kaka slovenska beseda se obhajala v pričo nemških kapacitátov.

**Učeniški zbor v Bernu pri sv. Tomažu 21. u. m.** kaže, da se nemškutarstvo tudi tam ošabno košati. Na vprašanje, kakošni otroci so v tem kraju prebivali, so šolmaštri rekli, da večidel nemški; eden je pa terdil, da po otrocih soditi, so ondi več del Slovani. Kaplan Š. je na to pričal, ko ob nedeljah 5 do 6 ur spoveduje, dobi le kje 2 ali 3 nemške k spovednici; enako je pri pridigah in pri bolnikih. To, je rekel, že 8 let skuša. Ravno to je pričal drugi kaplan. Vender je bilo v zapisnik dano, da je ondotno ljudstvo po večim delu nemško. Na vprašanje: Koliko otrok v farni šoli pri sv. Tomažu le edino slovensko govori? je bil kateheta celo prepovedano govoriti, kakor da bi imeli le gospodje učitelji govoriti. Eden zmed njih se pa vender osereči vpraša: „Če bi se to vprašanje ne dalo obrniti?“ in dobi od gosp. predsednika osorno zaverjenje namesto odgovora. Po nadaljnjih obravnavah je bil dopisnik tako sklenjen, kakor se je nemškim učiteljem dopadlo. V tem pride tretji katehet iz cerkve, in berejo mu napred škofijski ukaz, v katerim je veleevano „vestno“ naznaniti, potem mu protokol beró. Gosp. katehet opomni k temu: „Moj škof hoče „vestno“ naznanilo; kar sim pa tu slišal, je nevestno!“ — S tem je nar bolj očitno rečeno, iz kakih virov in kako vlada naznanila dobiva v ti reči, pravi dopisnik v „Volksfrdu.“

Presse tarna, da je v Budejovicah neki pridigar, od vere govoreč, tudi „Schandblätter“ v misel vzel; znano je namreč, da tudi prese, evili kadar ga ternkajo. — Tudi iz Ljubljane dopis šum dela, ker napada osebe in slovenščino.

**Na Poznanjskim,** pravijo „Bl. a. Tir.“, je nezadovoljnost zbuena s tem, kar se na rusovskim Poljskim godi. Vlada zopet vidi v katoliškem duhovstvu svoje nar veči protivnike, to se pravi; ona vé, da ji duhovstvo ne more prijazno biti zavoljo razširjanja protestantizma, kteriga vlada vse zverstama tudi na Poznanjskim iše razširiti. Odkar je vikši škof dal razpis, v katerim zastran novih volitev opominja, da naj se na postavnim potu še ostanki nekdanje narodnosti ohranijo, kar vender mende ne bo greh, je vlada še bolj natoleljiva postala in je celo učenje kersanskiga nauka na svoje posebno privoljenje navezala. Kakošni bodo nasledki taciga trinoštva, si moremo misliti; zamerza do prusovskega gospostva se bo zmiraj globokejši vkoreninivala. — Tako piše nemšk pa pravičin list, kakor sploh le še med cerkvenimi nemškimi listi najdemo pravičine do Slovanov, drugi so več del taki, da bi nas radi pozobali. Taki slovanozerci se bodo prepozno zavedili, da so sami sebi na-proti delali; ni mogoče, da bi se mu za stanovitno prav godilo, kdor drugemu prav ne privoši.

**Cerkve v Varšavi** so bili zavoljo rusovskega nasilstva zaklenili in so še zmiraj zaklenjene. Vlada, razkačena zavolj te nredbe generalvikarja Bialobrzeskiga, ga je dala zapreti in ima celo pred vojaško sodbo postavljen biti, ker pravijo, da ni bilo zadostniga vzroka cerkve zapreti in se s tem ljudstvo draži. Vlada je tirjala od stoljniga kapitelná, da naj se cerkve odpró in nov generalvikarij postavi. Ker so pa skorej vsi korarji zaperti, je bilo oboje odrečeno, in

zastran noviga generalvikarija je posvečeni škof v Rim naznanil, da naj sv. Oče ali napravijo, da se zaperti veliki namestnik izpusti iz ječe, ali pa nov izvoli, ker v ječi izsiljena odpoved je neveljavna. Nedvomljivo, pravijo „Bl. a. Tir.“, bodo sv. Oče o ti priliki svoje misli zastran vdeležja poljskiga duhovstva nad sedanjimi homatijami razodeli. Nagovarjanju rusovske vlade, da naj poljskimu duhovstvu pokoršino do nje zaterdijo, sv. Oče niso vstregli, dobro pomnijoč, koliko je razpis Gregorija XVI. l. 1830 do poljskih škofov pomagal: po premagani vstaji je bilo preganjanje katoličanov in posilno tiranje v razkolništvo hujši. — 19. u. m. je v Varšavi umerl sufragán nadškofijski, škof Deckert v 75. letu svojiga življenja.

**Monakovsko mestno svetovavstvo** je sklenilo, vsaki usmiljeni sestri, ki je 25 let v kaki ondotni napravi doslužila, kak spominek zročiti. To je zares znamenje olike ali civilizacije, ko se zasluge čislajo; ne pa kakor na Portugalškim, ki so jim bile usmiljenice dobre, dokler je ljudi strašna žoltnica ali rumena merzlica morila; kadar je bolezen prenehala, so jih pa spodili. Tudi je neki dunajsk list gerdo lagal, da so ob imenovani bolezni iz glavniga mesta duhovni z drugimi vred bežali, desiravno, kakor nekdo, ki je v Lisaboni bil ob času bolezni, v „Vaterland-i“ za terdno priča, da se ne eden duhovnov ni bil ob bolezni umaknil; pač pa to, da jih 45 svoje življenje o ti priliki darovalo.

**V Kaiserslauter-u** v Pfalci so mende sestre frančiškanarice od ministerstva povelje dobile, da morajo v 4 tednih mesto zapustiti. Vložena je pa prošnja za njih ohranjenje s 700 podpisi, med kterim so tudi protestantje.

**Po naznanilih iz Varšave** je bilo 18. u. m. 14 obsojenih od vojaštva gnanih v Orenburg. — Kdor je hotel za škofam Deckertam za pogrebam iti, je mogel privolivni list imeti.

**V ameriškanskih južnih državah,** ki so zdaj v rovarstvu, je 241,500 katoličanov, v severnih državah pa njih 2,906,000.

## Drobtinice.

**(Lešnik za sedanji čas.)** Učenik Anglež Vilijam Faber, bogoslovsk doktor, pravi v nekim govoru naslednje tehtne besede: „Ob vsih časih ima Bog svoje posebne poskušnje, da zvestobo in pokoršino svojih stvari poskuša. Vsako stoletje ima svojo posebno skušnjo ali skušnje, in večkrat le eno kakor pa njih več. Nismo li dandanašnji vse preveč pozabljivi, da v tem ko je ves greh v volji zastavljen, so ravno tako grehi duha kakor greh serca, in da so uni po mogočnosti hujši kakor le-ti, ker so greham hudičev bolj enaki? Ako se duh iz spačeniga serca otemni, se zamore tudi serce iz otemnjenja zaverženiga duha spaciiti. So časi na svetu, v kterih zmotene menitve (nauki) zamorejo ravno tako strašni viri za pogubo duš biti, kakor zamore napačno življenje ob drugim času taki viri biti. Resnice iskati in resnice se deržati, je s ponižnostjo iskati, in se je v pokoršini deržati, so ravno tolike pravne dolžnosti kakor spodobnost in čistost. To pa radi pozabimo, ker iz preslabe gorečnosti v molitvi imamo tako neprimérne in temne zapopadke od gospodovanja Božjiga. Tako se dogodi, da vprašanja, ki grejo k naši pobožnosti in naše zveličanje zadevajo, damo zaverniti na zgodovinsko, kritičko, modrijausko ali političko polje. Tamkej se neutajljivi grehi z novimi imeni kerstijo, in ne le da se našimu spoznanju izmuznejo, temveč si goljufivo tudi naše spoštovanje in čenje pridobijo. Nihče rad ne pravi, da ni prostomiselni ali liberalen. Nar več del ljudi nima serčnosti, se takim dolženju nastaviti. Vender pa kaj je tisti duh, kteriga novóšnega govorica z naslovam prostomiselnosti ali liberalizma počesuje, družiga kakor stari greh brezpostavnost...? Rovarstvo utegne v zgodovini to ali to, in v politički modrii kaj družiga pomeniti; v duhovaji ali ascetiki pa pomeni

zdej, kar je v starošegnih časih pomenilo, in kar bo svetnikom zmiraj pomenilo, naravnost smertni greh. Poskušnja, ki je čutiti, da nas hoče Bog z njo poskušati, je spoštovanje do Cerkve." Učeni mož tehtno dokazuje in dokazuje, da je nepokoršina do Cerkve greh zoper sv. Duha, in zavrača na resnico, da greh zoper sv. Duha ima biti poglavitni greh poslednjih časov sv. Cerkve. (Gl. knjižico: „Ehrfurcht vor der Kirche“ itd. von Fried. William Faber, Regensburg 1861, ktera bodi bravcem priporočena.)

Nekimu zavihanemu pravniku, ki cerkveni rop in ogoljenje svetiša zagovarja, odgovarja neki pošten list, da verh krivice taka svetiša gerdobno ugrabljena reč tudi blagoslova nima, da prvi posestniki so imeli prav malo prida od taciga posestva; nar lepši posestva so bile pod nič razprodane, pridobljeni denar je šel kakor skoz rešeto skoz roke tacih prvih posestnikov; deržine so bile že v tretjim rodu z unim poropanim tudi svojiga lastniga od nekdej prededovaniga premoženja ogoljene, kakor na Angleškem; deržave, ki so po taki poti hotle na mah in miglje obogateti, so bile v malo letih s podložniki vred v dolgove pogreznjene, zakaj: „krivično blago nima teka.“ K temu naj še pristavimo, kar je med ljudstvom dosti znana reč, da namreč posestniki ugrabljenih cerkvenih posestev brez dedov umirajo.

## Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Nasledje duhovhije so podeljene: Farna vikarija Šentlamprecht g. Ant. Umek-u, duh. pom. na Vačah; — lokalija bohinska Bela g. Jan. Mesar-ju, duh. pom., katehetu in učitelju v Radolici; — mestna fara v Škofji loki g. Prim. Remic-u, lokalistu pri sv. Lenartu; — fara Zali log g. Ant. Pintar-ju, fajmoštru na Turjaku. — Šentlenarska lokalija je 29. u. m. razpisana. — Turjaška fara ostane za zdaj prazna. — Gosp. Val. Lah pride iz Šmarje v Radolico za duh. pom., kateheta in učitelja; — g. Mat. Torkar od sv. Petra za duh. pom. na Vače. — G. Mat. Ferlan-u, ekspozitu v Matenji vasi, je dodeljeno privoljenje, v pokoj se podati; ekspozitura ostane prazna.

## Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Filius carissimo Patri 2 gold. — Za misijon g. Olivieri-a: G. B. B.: 10 gld.; Eliz. P. 10 gld. — Za afrik. misijon: Iz Gorice po O. M. Š. 2 gld.

## Pogorari z gg. dopisovavci.

G. B. v Z.: Vse hvaležno prejeli. — Uni spis je dobro maslo; nazaj nič ne damo. Zastali spisi, Vaši in družih, prej ko prej!

# V A B I L O

k naročevanju na

## „ZGODNJA DANICA“

za prihodnje leto 1862.

Od več strani smo želje slišali, naj bi „Zgodnja Danica“ jela zopet na teden izhajati. Tudi sami smo to močno želeli, ker bi se pa zavoljo kolka ali štempeljna in več poštnih mark mogla preveč podražiti, česaravno bi je le po pol pole izhajalo, smo odmenili, kar bo zanesljivo tudi častitim bravcem ljubši, da naj Danica izhaja vsaki deseti dan. S tem je le za dva dni navskrižem, to je, namesto vsaki osmi, bo izhajala vsaki deseti dan, tedaj 1., 10. in 20. dan v vsakem mescu, ob nedeljah in praznikih pa poprejšnji dan. Dragi Slovenci bodo pa za to, da dva dni počakajo, dobivali po celi poli in boljši kup, kakor bi bilo na osem dni le po pol pole. To bo tudi zato bolj primerno, ker dostikrat pridejo nekoliko daljši spisi in obravnave na versto, ki jih je škoda preveč tergati; na pol pole pa bi mogli le kratke spise jemati, da bi ne bila vse preveč enotera. Berž ko bomo „cerkvene blagoslovila“ dokončali, bo Danica prinašala daljši in prav mično in podučljivo povest „France med cigani“, ki je posebno pripravna, da bi se n. pr. mladosti za pridnost nasproti naznanaovala, kakor tudi za obnedeljsko domače branje itd. V kakošnem duhu Danica piše, je občinstvu znano; njen poglavitni namen je cerkveno življenje, pa se tudi na svoj slovenski narod z ljubeznijo ozira. Prosimo svoje drage dopisovavce in sploh ljube rojake po vsem Slovenskem, da bi Danici dobre in koristne tvarine blagovoljno pošiljali, zlasti odsihdob, ko je bo več treba, druge pa, da naj se obilno in številno naročila vdeležvajo. Smo pa tudi prav hvaležni vsim, ki so pretečeno leto tako pridno in verlo dopisovali; Bog jim plati! Častite deležnike in pomočnike in sami sebe zročujemo tudi nadalje pod močno brambo svoje visoke pomočnice „Zgodnje Danice.“

## Velja pa Zgodnja Danica:

|                                                     |                       |
|-----------------------------------------------------|-----------------------|
| Za celo leto po pošti . . . . .                     | 3 gold. — kr. n. den. |
| Za pol leta po pošti . . . . .                      | 1 „ 60 „ „            |
| Za celo leto v tiskarnici . . . . .                 | 2 „ 60 „ „            |
| Za pol leta v tiskarnici . . . . .                  | 1 „ 30 „ „            |
| Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača . . . . . | — „ 20 „ „            |
| Ako je treba napis skoz leto prenaresjati . . . . . | — „ 15 „ „            |

Luka Jeran,  
vrednik.

Jožef Blaznik,  
založnik.